

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Начальник

Вигодського надлісництва

Філії «Карпатський лісовий офіс»

ДП «Ліси України»

Ігор ЛАЗОРКО

«20» січня 2026 р.

ПРОГРАМА

навчання власного персоналу та підрядників, а також інформування зацікавлених сторін задля запобігання збору, полювання чи відлову рідкісних та тих, що перебувають під загрозою на території Вигодського надлісництва філії «Карпатський лісовий офіс» ДП «Ліси України»

(Документ розроблено і оприлюднено на виконання вимог індикаторів 6.4.6 FSC® (FSC®C108277) стандарту системи ведення лісового господарства для України (FSC-STD-UKR-01.1-2024 V 1-1))

1. Виявлення рідкісних видів і видів, що перебувають під загрозою рослин, тварин і птахів та їх оселищ.

Процедуру виявлення рідкісних видів і видів, що перебувають під загрозою рослин і тварин та їх оселищ, що зустрічаються на території Вигодського надлісництва, слід починати із запиту до територіального органу Міністерства охорони навколишнього природного середовища щодо надання списків видів з Червоної книги України, Європейського Червоного списку, Червоного списку МСОПЗ, підписаних Україною конвенцій, списків регіональних рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин, а також рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України, які ідентифіковано в адміністративній області, де розташоване підприємство.

Списки таких видів містяться у довідкових виданнях із охорони природи та ПЗФ, які видано останнім часом для багатьох регіонів України.

Другим кроком цієї процедури є встановлення наявності цих видів на території підприємства. Для цього слід використовувати всю наявну інформацію, зокрема:

- матеріали лісового та мисливського впорядкування;
- документацію, що стосується об'єктів ПЗФ на території підприємства;
- матеріали спеціальних обстежень та перевірок екологічною інспекцією;
- консультації із місцевими експертами, природоохоронними організаціями, відповідними державними органами та іншими зацікавленими сторонами.

Найважчим кроком цієї процедури для працівників лісового господарства є ідентифікація таких видів у натурі.

Для встановлення місцезнаходження цих видів бажаним є залучення спеціалістів з охорони природи, ботаніків, зоологів, представників інших зацікавлених сторін, які мають відповідну кваліфікацію для виконання такої роботи. Встановлені місцеперебування рідкісних видів флори та фауни мають бути занесені до лісовпорядних планів.

2. Охорона рідкісних видів і видів, що перебувають під загрозою рослин, тварин і птахів та їх оселищ.

Наявність на території Вигодського надлісництва рідкісних і зникаючих видів флори і фауни, а також рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги, слід враховувати при плануванні і виконанні будь-яких лісогосподарських і природоохоронних заходів.

Загалом для таких лісів має бути встановлений режим обмеженого лісокористування.

До визначення заходів із збереження рідкісних видів і видів, що перебувають під загрозою рослин і тварин та їх оселищ, а також рослинних

угруповань, занесених до Зеленої книги України, та їх планування і методів виконання слід залучати зацікавлені сторони, зокрема кваліфікованих спеціалістів з охорони природи.

При складанні технологічних карт виконання лісогосподарських заходів місцеперебування рідкісних видів і видів, що перебувають під загрозою рослин і тварин та їх оселищ або рослинних угруповань слід заносити до технологічних схем, щоб при проведенні заходу не порушити природний режим їх існування.

В розділ технологічної карти, де описано природоохоронні аспекти проведення заходу, робиться відповідний запис про заходи, які слід вжити для охорони таких видів або угруповань.

3. Моніторинг виявлених рідкісних видів і видів, що перебувають під загрозою рослин, тварин і птахів та їх оселищ.

Надлісництво повинно щорічно проводити моніторинг виявлених рідкісних і зникаючих видів флори і фауни та рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України.

4. Вимоги щодо охорони рідкісних видів і видів, що перебувають під загрозою рослин, тварин і птахів та їх оселищ.

Відповідно до ст. 8 Закону України «Про Червону книгу України» підприємства повинні виявляти і охороняти ті види, які є (або можуть бути) об'єктами користування на даному підприємстві (деревно-чагарникові види, гриби, трав'янисті рослини, які можуть використовуватися в порядку побічного користування лісом, мисливські тварини). Згідно FSC Національного стандарту системи ведення лісового господарства потрібно виявляти і охороняти на території підприємства всі рідкісні види рослин і тварин та їх оселищ, що перебувають під загрозою існування.

Необхідно вживати заходів щодо захисту рідкісних видів і видів, що перебувають під загрозою рослин і тварин та їх оселищ, існування яких під загрозою або у небезпеці, їх місць розповсюдження (наприклад, місць гніздування та годування).

Охоронні зони та захисні території слід встановлювати відповідно до масштабів та інтенсивності ведення лісового господарства, а також унікальності об'єктів, що потребують охорони.

Слід регулювати спортивне та промислове полювання, рибальство та збирання колекцій.

5. Збереження рідкісних видів і видів, що перебувають під загрозою рослин, тварин і птахів та їх оселищ, та рослинних угруповань, які ідентифіковано в адміністративних межах підприємства.

Списки таких видів і угруповань мають бути на підприємстві. Території на яких охороняються ці види і угруповання мають визначатися підприємством

разом з місцевими експертами, природоохоронними організаціями, науковцями інституту біоресурсів, вони повинні бути задокументовані. Для таких лісів, а також інших лісів, які виконують важливі екологічні функції, встановлюється режим обмеженого лісокористування, а метою ведення лісового господарства є збереження цих лісів.

Проводиться контроль дотримання вимог законодавства щодо полювання, рибальства, інших видів спеціального користування лісовими ресурсами.

Рідкісні види і види, що перебувають під загрозою (рослин, тварин і птахів) та їх оселищ, охороняються, головним чином, на територіях ПЗФ. Вимогою ЛОР є ідентифікація та охорона таких видів у лісах будь-якої категорії.

Охорона біотичного різноманіття включає систему правових, організаційних, економічних, матеріально-технічних, освітніх та інших заходів, спрямованих на збереження, відтворення і використання рослинного та тваринного світу.

Основні вимоги законодавства щодо забезпечення охорони рослинного світу визначені ст.ст. 25, 26 Закону України «Про рослинний світ», тваринного світу - розділом IV Закону України «Про тваринний світ», рідкісних та зникаючих видів флори і фауни - ст. 11 Закону України «Про Червону книгу України».

Охоронні пріоритети задекларовані в основному національному документі, Червоній книзі України (ЧКУ).

6. План виявлення і взяття під охорону рідкісних видів і видів, що перебувають під загрозою рослин, тварин і птахів та їх оселищ.

№ пп	Назва заходу щодо виявлення та взяття під охорону рідкісних і зникаючих видів	Заходи щодо охорони рідкісних і зникаючих видів	Хто проводить
1	Збереження об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ) де зростають або мешкають рідкісні та зникаючі види рослин і тварин, значимих на регіональному рівні.	Рубки, не проводяться.	Спеціалісти надлісництва, зацікавлені сторони
2	Проведення науковцями польових робіт із вивчення фауни, виявлення рідкісних і зникаючих видів та планування заходів щодо їх збереження та покращення умов існування.	Створення охоронних зон навколо гнізд, виготовлення і розвішування штучних гніздівель.	Науковці інституту біоресурсів

3	Проведення обстеження земельних лісових ділянок при відводах і таксації лісосік рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів - на 2026 рік. При виявленні, виділяються ключові біотопи і об'єкти, згідно переліку ключових біотопів та об'єктів та їх опису.	Збереження ключових біотопів і об'єктів. При виявленні гнізда (діаметром 0,4м і більше), яке заселене по визначенню спеціаліста, в радіусі 300 м навколо гнізда виділяється охоронна зона	Спеціалісти надлісництва, лісничі, зацікавлені сторони
4	Проведення картування місць зростання та мешкання популяцій рідкісних та зникаючих видів флори і фауни для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності;	На картах-схемах по лісництвах наносяться рідкісні та зникаючі видів і біотопи	Спеціалісти надлісництва.
5	Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин		Адміністрація надлісництва

7. Охорона видів рослин і грибів занесених до списку, на державному рівні.

Охорона видів рослин і грибів занесених до списку, на державному рівні забезпечується шляхом заходів:

- встановлення особливого правового статусу, заборона або обмеження їх використання,
- врахування вимог щодо їх охорони під час розробки нормативних актів місцевого рівня,

- системна робота щодо виявлення місць їх зростання, проведення постійного спостереження за станом популяцій,

- пріоритетного створення на територіях, де вони зростають системи заповідних та інших об'єктів, що особливо охороняються,

- створення банків їх генофонду, розведення у спеціальних умовах (розсадниках, ботанічних садах, дендропарках тощо),

- урахування спеціальних вимог щодо охорони під час розміщення продуктивних сил, ведення господарської діяльності, вирішенні питань відведення земельних ділянок, розробки проектно-планувальної документації, екологічної експертизи.

Ведення Списку покладається на Державне управління охорони навколишнього середовища в Івано-Франківській області.

На території надлісництва виявлені рідкісні види і види, що перебувають під загрозою, які охороняються, наведені в Додатку 1 та Додатку 2.

Місця знаходження ділянок, що охороняються, нанесені на карті-схемі лісів високої природоохоронної цінності.

Перелік видів рослин, які підлягають охороні на території Вигодського надлісництва

№ п/п	Українська назва	Латинська назва
1	Білоцвіт весняний	<i>Leucojum vernum</i>
2	Белладонна звичайна	<i>Atropa bella-donna</i>
3	Билинець довгорогий	<i>Gymnadenia conopsea</i>
4	Відкасник татарниколистий	<i>Carlina onopordifolia</i>
5	Гніздівка звичайна	<i>Neottia nidus-avis</i>
6	Журавлина дрібноплода	<i>Oxycoccus microcarpus</i>
7	Зозулині сльози яйцеподібні	<i>Listera ovata</i>
8	Зозульки пляmistі	<i>Dactylorhiza maculate</i>
9	Зозульки травневі	<i>Dactylorhiza majalis</i>
10	Зозульки Фукса	<i>Dactylorhiza Fucsa</i>
11	Катателазма царська (гриб Курбан)	<i>Catathelasma imperiale</i>
12	Коручка чемерникоподібна	<i>Epipactis helleborine</i>
13	Косарики черепитчасті	<i>Gladiolus imbricatus</i>
14	Любка дволиста	<i>Platantera bifolia</i>
15	Лілія лісова	<i>Lilium martagon</i>
16	Підсніжник білосніжний	<i>Galantus nivalis</i>
17	Плаун річний	<i>Lycopodium annotinum</i>
18	Псевдорхіс білуватий	<i>Pseudorchis albida</i>
19	Скополія карніолійська	<i>Scopolia carniolica</i>
20	Сосна кедрова європейська	<i>Pinus cembra</i>
21	Тис ягідний	<i>Taxus baccata</i>
22	Траунштейнера куляста	<i>Traunsteinera globosa</i>
23	Цибуля ведмежа	<i>Allium ursinum</i>
24	Шафран Гейфелів	<i>Crocus heuffelianus</i>

Перелік видів тварин, які підлягають охороні на території Вигодського надлісництва

№ п/п	Українська назва	Латинська назва
1	Ведмідь бурий	<i>Ursus arctos</i>
2	Видра річкова	<i>Lutra lutra</i>
3	Вусач альпійський	<i>Rosalia alpine</i>
4	Глушець	<i>Tetrao urogallus</i>
5	Голуб - синяк	<i>Columba oenas</i>
6	Дятел трипалий	<i>Picoides tridactylus</i>
7	Дятел (Жовна) зелений	<i>Picus viridis</i>
8	Кіт лісовий	<i>Felis silvestris</i>
9	Лелека чорний	<i>Ciconia nigra</i>
10	Марена звичайна	<i>Barbus barbus</i>
11	Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i>
12	Нетопир лісовий	<i>Pipistrellus nathusii</i>
13	Нетопир звичайний	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
14	Орябок (Рябчик)	<i>Tetrastes bonasia</i>
15	Полоз лісовий	<i>Zamenis longissimus</i>
16	Рись звичайна	<i>Lynx lynx</i>
17	Рябець авринія	<i>Euphydrias aurinia</i>
18	Саламандра плямиста	<i>Salamandra salamandra</i>
19	Синявець Ребеля	<i>Phengaris rebeli</i>
20	Сова довгохвоста	<i>Strix uralensis</i>
21	Харіус європейський	<i>Thymallus thymallus</i>